

УДК 737.518:637.52

Лариса Баль-Прилипко

*д-р техн. наук, професор
кафедри технології м'ясних,
рибних та морепродуктів*

Олександр Панасюк

аспірант

Єва Толлок

*магістр,
Національний університет біоресурсів
та природокористування України*

ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ ПРОДУКТІВ, АЛЬТЕРНАТИВНИХ МОЛОЧНИМ

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), усі цивілізовані країни визнали харчування одним із найголовніших чинників забезпечення та поліпшення здоров'я населення. Згідно з оцінками експертів ВООЗ, здоров'я громадян на 50 % залежить від соціально-економічних умов і способу життя, найважливішим складником якого є харчування. Правильно організоване харчування – основний чинник, що підтримує здоров'я та якість життя людини, її працездатність, активне довголіття. У контексті популяризації здорового харчування наявний активно збільшуваний інтерес до рослинної їжі. Це підтверджено даними проведених досліджень. Так, результати опитувань, які провела кампанія UA Plant-Based, демонструють, що на кінець 2020 року 11 % населення (а це понад 4,5 млн!) уже відмовилися від вживання м'яса, а 2 % не вживають жодних продуктів тваринного походження, тобто є веганами [1, 2].

Серед найвагоміших причин, які стимулюють людей дотримуватися харчування на рослинній основі, виокремлюють такі: піклування про тварин, зміцнення здоров'я, негативний вплив виробництва м'ясо-молочної продукції на навколишнє середовище, безпечність таких харчових продуктів, вартість, сумніви щодо вірогідності маркування

продуктів тваринного походження тощо [3]. Відсоткове співвідношення вказаних причин наведено на рис. 1.

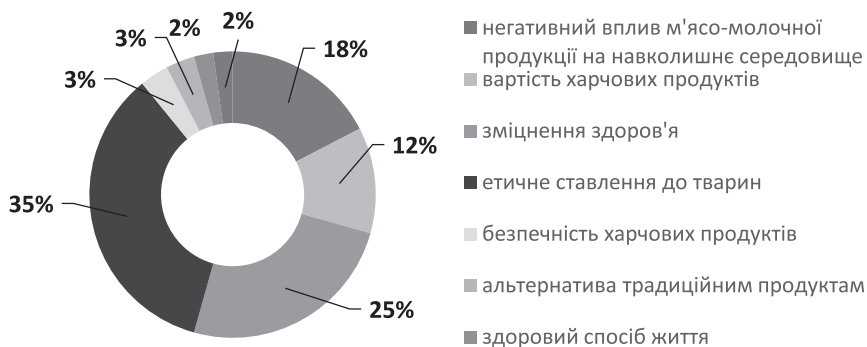
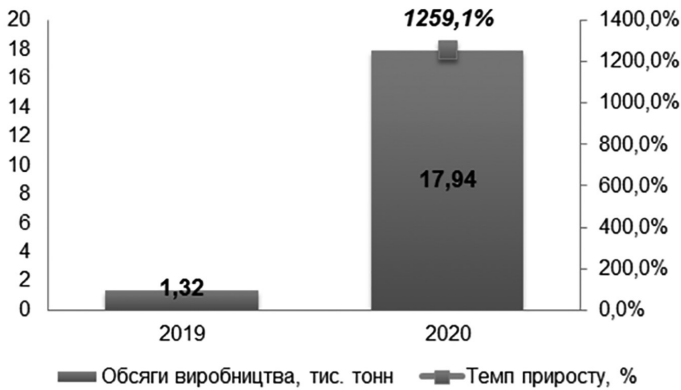

Рис. 1. Причини вживання продуктів рослинного походження, % [4]

Найбільшу популярність серед споживачів мають альтернативне молоко та продукти його перероблення. Всі різновиди рослинного молока – низькокалорійні напої, що є водними емульсіями витяжок із горіхів, злаків, насіння і проростків деяких сільськогосподарських культур і позиціонуються як замітники натуральному молоку тваринного походження для веганів, людей із непереносимістю лактози і просто послідовників здорового харчування. Ці напої містять біологічно активний білковий комплекс, пептиди, вільні амінокислоти, лецитин, розчинні цукри, харчову дієтичну клітковину, біогенні макро- та мікроелементи, вітаміни, фітогормони та інші цінні компоненти.

Зростання попиту на рослинне молоко в нашій країні більш-менш чітко позначилося 2017 року, а 2018 р. почав працювати перший український виробник цього виду продукції, наступні роки означилися активним виробництвом і, відповідно, споживанням. У 2020 році об'єми виробництва рослинного молока збільшилися на 1259,1 % порівняно з минулим (див. рис. 2). Основними потужними виробниками рослинного молока в Україні є компанія «Вітамарк-Україна» (торгова марка Vega Milk) та ТОВ «Люстдорф» («ІдеальНемолоко»).

Найбільшими каналами збуту продукції ринку рослинного молока в Україні є супермаркети та інтернет-магазини. Динамічно розвивається реалізація через ресторани і кафе, що пов'язано зі зростанням попиту серед їх відвідувачів (див. рис. 3).

Джерело: дані Державної служби статистики України, оцінка Pro-Consulting

Рис.2. Динаміка виробництва рослинного молока у 2019–2020 рр., у натуральному вираженні [5]

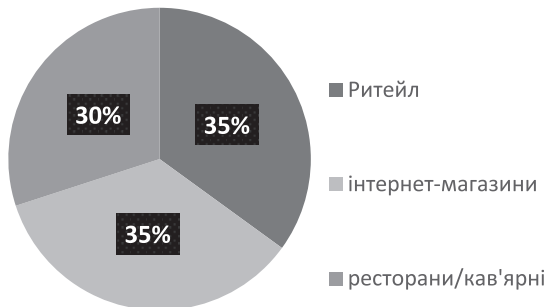

Рис.3 Оцінка частки ринку по каналах збуту рослинного молока [5]

У дослідженні компанії Pro-Consulting [5] відзначено, що найбільшу популярність на українському ринку рослинного молока мають вівсяне і соєве, для їх виробництва використовують місцеву сировину. Соєве молоко, як альтернатива тваринному, користується підвищеним попитом завдяки низькій калорійності, високій біологічній цінності. Однак поступово втрачає свою популярність через насичення сировинного ринку продуктами переробки генетично модифікованих сортів сої, що знижує довіру споживачів до цього продукту. У зв'язку з цим споживчий ринок і виробники переорієнтовуються на альтернативні види сировини, що дає змогу

в промислових масштабах виробляти інші аналоги молока – із зерна злакових та олійних культур (вівсяне, рисове, кукурудзяне), з різних видів горвої сировини (мигдалеве, кокосове, арахісове) або змішаного складу.

Висновок. Ринок продуктів рослинного походження в Україні перебуває в стані стрімкого розвитку. Альтернативні види молока виокремлено з нішевої групи продукції в самостійну. Існують потенційні можливості для подальшого розроблення і впровадження нових продуктів на основі різновидів рослинного молока.

Ключові слова: здорове харчування, рослинне молоко, веганство.

Список використаних джерел

1. Современные тренды в производстве продуктов на растительной основе / Баль-Прилипко Л.В., Николаенко Н.С., Леонова Б.И., Мантурова М.Г. Інноваційні технології та перспективи розвитку м'ясопереробної галузі // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.– Київ : НУХТ, 2021.– С. 18–19.
2. Expediency of creation of technology of production of meat products of long term of storage of the combined structure / Cherednichenko O., Bal-Prylypko L., Paska M., Nikolaenko M. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 2021.– Vol. 723(3).– P. 032086.
3. Мотузка Ю. Ринок аналогів молочних продуктів рослинного походження: світові тренди // Мотузка Ю., Кошельник А. Товари і ринки.– 2019.– № 3.– С. 38–49.
4. Consumer insights.– URL: https://media.ahdb.org.uk/media/Default/Consumer%20and%20Retail%20Insight%20Images/PDF%20articles/ConsumerInsights%20WEB_1653_180725.pdf.
5. Ринок рослинного молока в Україні: для тих, кому не потрібне посередництво корови.– URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-rastitelnogo-moloka-v-ukraine-dlya-teh-komu-ne-trebuetsya-posrednichestva-korovy>